

Kisgyörgy Sándor.
1845—1935.

Ha valaki az unitárius lelkipásztor eszményi képét akarná leírni, alig találhatna jobb mintát, mint a Kisgyörgy Sándor 57 évi papi működése. Ha viszont az unitárius lelkész családi életének a mintáját akarná megfesteni, arra is alig találna szebb példát, mint a Kisgyörgy Sándor 60 évre terjedő családi élete. Nem a tudományok mélységes útvesztőjében újabb igazságokat kereső tudós, hanem a gyakorlati élet mezején biztosan járó apostol volt. Nem a nagy világ előtt való szereplés és feltűnni vágyás embere, hanem a zajtalan és állandó munka barázdáit hasogatta. A szeretet és jóság irányította minden lépését. Két oltára volt: egyházközsége és családja. A kettő között az egyensúlyt mindig meg tudta tartani, egyiket a másikért fel nem áldozta. Minden munkáját a hűség és a pontosság jellemzi. Kötelességeit mindig jókedvvel végezte, s kedves humora még a legnehezebb napokban sem hagyta el.

Példányszerű életén valóban az Isten áldása volt. Boldog házasságban töltött 60 évet. A gyermekek és unokák seregében gyönyörködhetett. Hívei szeretettel és megbecsüléssel vették körül. Az Odorhelyi egyházkör hosszú időn keresztül az esperesi tisztséggel tüntette ki, majd az egyházi főhatóság tb. esperesi címmel ruházta fel. 57 évig teljesített lelkészi szolgálatot s öt évig élvezte a jól megérdemelt nyugalmat. Élete 90-ik évében halt meg. Olyan isteni adományok ezek, amelyek csak kivételes egyéneknek jutnak osztályrészébe. Kisgyörgy Sándor az volt. Béke poraira s áldás emlékére.

V. A.

I R O D A L O M.

Szentmártoni Kálmán. „János Zsigmond Erdélyi Fejedelem Élet- és Jellemrajza.“ Cristur 1934. Globus könyvnyomda Odorheiu 8° 357 old.

Az „Unitárius Irodalmi Társaság Dr. Ferenczy Géza elnök kezdeményezésére és az általa felajánlott 12,000 leu pályadíjra hirdetett pályázat eredményeképpen jelent meg ez a vaskos kötet, amely — bár első kidolgozásában nem nyerte el az egész pályadíjat — az eredmény kihirdetése után a bíráló figyelembevételére és az annak alapján eszközölt simítások és kiegészítések által tartalmában és formájában nemcsak megközelítette, hanem el is érte azt a célt, amelyet vártunk tőle. Azokból a fellegekéből, amelyek Forgách Ferenc elfogultsága s az utánna kritika nélkül dolgozó történetírók munkája folytán beárnyékolták az erdélyi történelemnek ezt a kimagasló alakját, most a maga szépségében, történelmi nagy hivatása betöltésében jelenik meg előttünk a János Zsigmond képe. Szentmártoninak sikerült megszerezni a bécsi volt császári és királyi házi- udvari- és állami levéltárnak János Zsigmondra és korára vonatkozó kiadatlan, gazdag anyagát, s ennek felhasználásával egészen új világításba helyezte a János Zs. lelki arculatát. Politikai, harci, közművelődési és vallási szereplésében egyaránt a maga kivállóságában áll előttünk ez a királyi sarjadék, akit a sors méltatlan üldözései nem csüggesztettek el, hanem még megedzettek fejedelmi küldetése betöltésére. Különösen ama kor vallásügyi viszonyainak a megrajzolásában állította az író János Zsigmondot oda, ahol van az ő igazán megérdemelt helye. Hogy azonban az elfogultságnak még a látszatát is elkerüljük ide iktatjuk Nyirő Józsefnek erre vonatkozó méltányoló megjegyzéseit. „Hogy mit tett ez a korán, alig 31 éves korában elhunyt uralkodó, annak teljes és kimerítő képét nyújtja Szentmártoni, aki azt a tohuvabohuszerű időszakot bámulatos tisztasággal, elelenséggel és hűséggel állítja elénk mindössze